

2016/0279(COD)

8.2.2017

YTTRANDE

från utskottet för sysselsättning och sociala frågor

till utskottet för rättsliga frågor

över förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om gränsöverskridande utbyte mellan unionen och tredjeländer av exemplar i tillgängligt format av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp
(COM(2016)0595 – C8-0380/2016 – 2016/0279(COD))

Föredragande av yttrande: Helga Stevens

PA_Legam

KORTFATTAD MOTIVERING

Förhandlingarna om Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp (nedan kallat *Marrakechfördraget*) hölls med utgångspunkten att Marrakechfördraget är ett blandat avtal – en del av det berörda innehållet ansågs ingå i EU:s behörighet, medan andra delar ansågs ingå i medlemsstaternas behörighet. 15 medlemsstater har redan undertecknat Marrakechfördraget.

Fördraget ses som historiskt eftersom det är det första fördraget om undantag från upphovsrätten, och det inbegriper samtidigt människorättsaspekter. Föredraganden har strävat efter att förbättra tillgången till upphovsrättsligt skyddade verk för synsvaga personer. Synsvaga personer runt om i världen kommer att ha bättre tillgång till böcker, med ett antal organisationer som kan skicka exemplar av verk till andra länder.

Föredraganden har även samrått med organisationer för personer med funktionsnedsättning och andra berörda parter, och det står klart att kommissionens förslag har ett brett stöd. Ändringarna av texten har begränsats till behörigheterna för utskottet för sysselsättning och sociala frågor, och till att säkerställa att lydelsen överensstämmer med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt Marrakechfördraget.

ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor uppmanar utskottet för rättsliga frågor att som ansvarigt utskott beakta följande ändringsförslag:

Ändringsförslag 1

Förslag till förordning Beaktandedel 1

Kommissionens förslag

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt *artikel 207*,

Ändringsförslag

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt *artiklarna 19 och 207*,

Motivering

I punkt 113 i sitt yttrande 3/15 av den 8 september 2016 fann domstolen att artiklarna 19 och 207 var tillämpliga.

Ändringsförslag 2

Förslag till förordning Beaktandedel 1b (nytt)

med beaktande av protokoll (nr 2) om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, fogat till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

Ändringsförslag 3

Förslag till förordning

Skäl 1

Kommissionens förslag

1. Personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp står fortfarande inför många hinder när de vill få tillgång till böcker och annat tryckt material. Behovet av att öka antalet verk och andra skyddade alster i format som är tillgängliga för dessa personer och förbättra deras rörlighet och spridning har erkänts på internationell nivå. Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp (nedan kallat Marrakechfördraget) undertecknades på unionens vägnar den 30 april 2014¹². I fördraget krävs att de avtalslutande parterna föreskriver undantag från eller inskränkningar av ensamrätten för innehavare av upphovsrätter och närstående rättigheter med avseende på utarbetande och spridning av exemplar i tillgängligt format av verk och andra alster och gränsöverskridande utbyte av exemplar i tillgängligt format. Marrakechfördraget rör personer som är blinda, synsvaga eller har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, som hindrar dem från att läsa tryckta verk i samma utsträckning som personer utan funktionshinder, eller som inte kan hålla eller hantera en bok eller fokusera eller röra ögonen i den utsträckning som normalt sett krävs för att kunna läsa, på grund av en fysisk

Ändringsförslag

1. Personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp står fortfarande inför många hinder när de vill få tillgång till böcker och annat tryckt material. Behovet av att öka antalet verk och andra skyddade alster i format som är tillgängliga för dessa personer och förbättra deras rörlighet och spridning har erkänts på internationell nivå. Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp (nedan kallat Marrakechfördraget) undertecknades på unionens vägnar den 30 april 2014, **efter att ha antagits redan 2013 av Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten**¹². I fördraget krävs att de avtalslutande parterna föreskriver undantag från eller inskränkningar av ensamrätten för innehavare av upphovsrätter och närstående rättigheter med avseende på utarbetande och spridning av exemplar i tillgängligt format av verk och andra alster och gränsöverskridande utbyte av exemplar i tillgängligt format. Marrakechfördraget rör personer som är blinda, synsvaga eller har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, som hindrar dem från att läsa tryckta verk i samma utsträckning som personer utan funktionshinder, eller som inte kan hålla eller hantera en bok eller fokusera eller röra ögonen i den

funktionsnedsättning.

utsträckning som normalt sett krävs för att kunna läsa, på grund av en fysisk funktionsnedsättning.

¹² Rådets beslut 2014/221/EU av den 14 april 2014 om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp (EUT L 115, 17.4.2014, s. 1.).

¹² Rådets beslut 2014/221/EU av den 14 april 2014 om undertecknande, på Europeiska unionens vägnar, av Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp (EUT L 115, 17.4.2014, s. 1.).

Ändringsförslag 4

Förslag till förordning Skäl 2

Kommissionens förslag

2. Direktiv [...] syftar till att genomföra unionens skyldigheter enligt fördraget på ett harmoniserat sätt för att förbättra tillgängligheten till exemplar i tillgängligt format **till** berättigade personer och deras omsättning på den inre marknaden. Direktivet ålägger medlemsstaterna att införa ett obligatoriskt undantag från vissa rättigheter för rättsinnehavare, som harmoniserats genom unionsrätten. Syftet med denna förordning är att genomföra skyldigheterna i Marrakechfördraget avseende export och import av exemplar i tillgängligt format till förmån för berättigade personer mellan unionen och tredjeländer som är parter i Marrakechfördraget, och att fastställa villkoren för sådan export och import. Sådana åtgärder kan endast vidtas på unionsnivå eftersom utbyte av exemplar i tillgängligt format av verk och andra skyddade alster avser de kommersiella aspekterna av immateriella rättigheter. En förordning är det enda lämpliga instrumentet.

Ändringsförslag

2. Direktiv [...] syftar till att genomföra unionens skyldigheter enligt fördraget på ett harmoniserat sätt för att förbättra tillgängligheten till exemplar i tillgängligt format **för** berättigade personer **i EU:s alla medlemsstater** och deras omsättning på den inre marknaden. Direktivet ålägger medlemsstaterna att införa ett obligatoriskt undantag från vissa rättigheter för rättsinnehavare, som harmoniserats genom unionsrätten. Syftet med denna förordning är att genomföra skyldigheterna i Marrakechfördraget avseende export och import av exemplar i tillgängligt format till förmån för berättigade personer mellan unionen och tredjeländer som är parter i Marrakechfördraget, och att fastställa villkoren för sådan export och import. Sådana åtgärder kan endast vidtas på unionsnivå eftersom utbyte av exemplar i tillgängligt format av verk och andra skyddade alster avser de kommersiella aspekterna av immateriella rättigheter. En förordning är **därför** det enda lämpliga instrumentet.

Ändringsförslag 5

Förslag till förordning

Skäl 3

Kommissionens förslag

3. Denna förordning bör säkerställa att exemplar i tillgängligt format av böcker, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, notblad och annat tryckt material, som har tillverkats i en medlemsstat i enlighet med de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med direktiv [...] får exporteras till tredjeländer som är parter i Marrakechfördraget. Bland de tillgängliga formaten märks exempelvis punktskrift, storstil, anpassade elektroniska böcker, talböcker och radiosändningar. Spridning, överföring eller tillgängliggörande av exemplar i tillgängligt format till personer med läshandikapp eller till godkända organ i tredjeland får endast bedrivas på ideell basis av godkända organ som är etablerade i unionen.

Ändringsförslag 6

Förslag till förordning

Skäl 4a (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

3. Denna förordning bör säkerställa att exemplar i tillgängligt format av böcker, **e-böcker**, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, notblad och annat tryckt material, som har tillverkats i en medlemsstat i enlighet med de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med direktiv [...] får exporteras till tredjeländer som är parter i Marrakechfördraget. Bland de tillgängliga formaten märks exempelvis punktskrift, storstil, anpassade elektroniska böcker, talböcker och radiosändningar. Spridning, överföring eller tillgängliggörande av exemplar i tillgängligt format till personer med läshandikapp eller till godkända organ i tredjeland får endast bedrivas på ideell basis av godkända organ som är etablerade i unionen.

4a. Denna förordning bör säkerställa att de avtalsslutande parterna i enlighet med artikel 9 i Marrakechfördraget tillhandahåller finansiella och mänskliga resurser för att underlätta internationellt samarbete mellan godkända organ, adekvat tillgång till exemplar i tillgängligt format samt gränsöverskridande utbyte av dessa exemplar.

Ändringsförslag 7

Förslag till förordning

Skäl 5a (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

5a. Offentliga riktlinjer eller bästa praxis avseende tillhandahållande av exemplar i tillgängligt format till berättigade personer enligt Marrakechfördraget bör tas fram i samråd med representativa grupper från godkända organ, såsom bibliotekssammanslutningar och bibliotekskonsortier, tillsammans med andra godkända organ som producerar exemplar i tillgängligt format, samt med användare, aktörer från det civila samhället och rättsinnehavare.

Ändringsförslag 8

Förslag till direktiv

Skäl 7

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

7. Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (nedan kallad konventionen), som EU är part i, garanterar personer med funktionsnedsättning rätt till information och rätt att delta i det kulturella, **sociala och** ekonomiska livet på samma villkor som andra. I konventionen fastställs att konventionsstaterna ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder i enlighet med internationell rätt för att säkerställa att lagar till skydd för immateriella rättigheter inte utgör ett oskäligt eller diskriminerande hinder för tillgång till kulturella produkter för personer med funktionsnedsättning.

7. Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (nedan kallad konventionen), som EU är part i **sedan den 21 januari 2011 och som är bindande för unionens medlemsstater**, garanterar personer med funktionsnedsättning rätt till information **och kommunikation** och rätt att delta i det kulturella, ekonomiska, **politiska och sociala** livet **samt arbetslivet** på samma villkor som andra. I konventionen fastställs att konventionsstaterna ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder i enlighet med internationell rätt för att säkerställa att lagar till skydd för immateriella rättigheter inte utgör ett oskäligt eller diskriminerande hinder för tillgång till kulturella produkter för personer med funktionsnedsättning.

Ändringsförslag 9

Förslag till förordning Artikel 2 – led 1

Kommissionens förslag

(1) *verk eller andra alster*: ett verk i form av böcker, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, även notblad och tillhörande illustrationer, i alla medier, inbegripet i ljudformat, till exempel ljudböcker, som skyddas av upphovsrätt eller närstående rättigheter och som lagligen publicerats eller på annat sätt gjorts tillgängliga för allmänheten,

Ändringsförslag

(1) *verk eller andra alster*: ett verk i form av böcker, ***e-böcker***, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, även notblad och tillhörande illustrationer, i alla medier, ***såväl online som offline***, inbegripet i ljudformat, till exempel ljudböcker, som skyddas av upphovsrätt eller närstående rättigheter och som lagligen publicerats eller på annat sätt gjorts tillgängliga för allmänheten,

Ändringsförslag 10

Förslag till direktiv Artikel 2 – led 2 – led c

Kommissionens förslag

(c) en person som har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, och därmed inte kan läsa tryckta verk i samma utsträckning som en person utan en sådan skada eller sådant funktionshinder, eller

Ändringsförslag

(c) en person som har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, ***eller eventuella andra inlärningssvårigheter***, och därmed inte kan läsa tryckta verk i samma utsträckning som en person utan en sådan skada eller sådant funktionshinder, eller

Ändringsförslag 11

Förslag till förordning Artikel 5 – led 1 – led d

Kommissionens förslag

(d) det ***på sin webbplats*** offentliggör, och ***vid behov*** uppdaterar, information om hur organet uppfyller skyldigheterna i punkterna a–c.

Ändringsförslag

(d) det offentliggör och uppdaterar – ***på sin webbplats om ändamålsenligt, eller genom andra online- eller offlinekanaler*** – information om hur organet uppfyller skyldigheterna i punkterna a–c.

Ändringsförslag 12

Förslag till förordning Artikel 5 – led 1 – led da (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(da) det på begäran tillhandahåller tekniskt stöd i fråga om tillgången till det tillhandahållna materialet.

Ändringsförslag 13

Förslag till förordning Artikel 5 – led 2 – inledningen

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

2. Ett godkänt organ etablerat i en medlemsstat som utför de handlingar som avses i artiklarna 3 och 4 ska på begäran lämna följande information ***till*** en berättigad person eller rättsinnehavare:

2. Ett godkänt organ etablerat i en medlemsstat som utför de handlingar som avses i artiklarna 3 och 4 ska på begäran lämna följande information ***på ett sätt som är tillgängligt för*** en berättigad person eller rättsinnehavare:

Ändringsförslag 14

Förslag till förordning Artikel 5 – led 2a (ny)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

2a. Medlemsstaterna ska bistå sina godkända organ för att göra information tillgänglig om deras praxis enligt artiklarna 3 och 4, både genom utbyte av information mellan godkända organ och genom att lämna information om deras strategier och rutiner, inbegripet sådana som rör gränsöverskridande utbyte av exemplar i tillgängligt format, på ett sätt som är tillgängligt för berörda parter och allmänheten.

Ändringsförslag 15

Förslag till direktiv Artikel 7 – stycke 1

Kommissionens förslag

Tidigast [fem år efter den dag då denna förordning ska börja tillämpas] ska kommissionen göra en utvärdering av denna förordning och lägga fram de huvudsakliga resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, eventuellt åtföljd av förslag till ändring av denna förordning.

Ändringsförslag

Senast [fem år efter den dag då denna förordning ska börja tillämpas] ska kommissionen – **med beaktande av den tekniska utvecklingen vad gäller tillgänglighet** – göra en utvärdering av denna förordning och lägga fram de huvudsakliga resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, eventuellt åtföljd av förslag till ändring av denna förordning. **Kommissionens rapport ska ta hänsyn till synpunkter från relevanta aktörer från det civila samhället, icke-statliga organisationer och arbetsmarknadens parter, däribland organisationer som företräder och inbegriper personer med funktionsnedsättning samt äldreorganisationer.**

BILAGA: FÖRTECKNING ÖVER ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN AV YTTRANDET HAR TAGIT EMOT SYNPUNKTER FRÅN

Denna förteckning har upprättats på helt frivillig grund och uteslutande på föredragandens ansvar. Föredraganden har mottagit synpunkter från följande enheter eller personer under det att förslaget till yttrande utarbetades:

Enhet och/eller person
Den europeiska sammanslutningen för synskadade
Europeiska handikappforumet

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

49	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
EPP	Georges Bach, Heinz K. Becker, Dieter-Lebrecht Koch; Agnieszka Kozłowska-Rajewicz., Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Veronica Lopez Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
Green/EFA	Jean Lambert, Terry Reintke
S & D	Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Ole Christensen, Agnes Jongerius, Jan Keller, Javi López, Edouard Martin, Georgi Pirinski, Evelyn Regner, Simon Sion, Jutta Steinruck, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
GUE/NGL	Lynn Boylan, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo, João Pimenta Lopes
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Helga Stevens, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská?
EFDD	Laura Agea, Marco Valli
NI	Lampros Fountoulis

0	-

2	0
ENF	Joëlle Mélin, Dominique Martin

Teckenförklaring:

- + : Ja-röster
- : Nej-röster
- 0 : Nedlagda röster

ÄRENDETS GÅNG I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Titel	Gränsöverskridande utbyte mellan unionen och tredjeländer av exemplar i tillgängligt format av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp
Referensnummer	COM(2016)0595 – C8-0380/2016 – 2016/0279(COD)
Ansvarigt utskott Tillkännagivande i kammaren	Brian Simpson 6.10.2016
Yttrande från Tillkännagivande i kammaren	EMPL 24.11.2016
Föredragande av yttrande Utnämning	Helga Stevens 28.11.2016
Behandling i utskott	8.12.2016
Antagande	25.1.2017
Slutomröstning: resultat	+: 49 –: 0 0: 2
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Laura Agea, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Evelyn Regner, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Renate Weber, Jana Žitňanská
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Dieter-Lebrecht Koch, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 200.2)	Marco Valli